

5330/00.01.00/2024

Nuorisopsykiatria

12.02.2025

Nuorisopsykiatrian erikoissairaanhoidon kommentit valtuustoaloitteeseen

Nuorisopsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan 14–19-vuotiaiden neuropsykiatrisia häiriöitä silloin kun niihin liittyy merkittäviä erotusdiagnostisia haasteita esimerkiksi neuropsykiatrisen moniongelmaisuuuden tai vaikea-asteisen mielenterveyden häiriön vuoksi. Nuorisopsykiatrian poliklinikalla toimii neuropsykiatrinen moniammatillinen tiimi, joka vastaa koko Pohjois-Savon hyvinvointialueen vaativien kehityksellisten tai neuropsykiatristen erotusdiagnostisten tilanteiden ja hoidon ja kuntoutuksen suunnittelun tarpeisiin. Neuropsykiatrinen tiimi kouluttaa nuorisopsykiatrian henkilöstöä tutkimus- ja hoitomenetelmiin, tarjoaa konsultaatioapua ja tukea myös perustason toimijoille.

Nuorisopsykiatrialle saapuu viikoittain läheteitä ja konsultaatiopyyntöjä koskien perustasolla tehtävää neuropsykiatristen häiriöiden (kuten ADHD ja autismikirjon häiriö) diagnostiikka ja hoidon suunnittelua. Näihin konsultaatiopyyntöihin vastataan mahdollisimman viiveettömästi, kattavasti ja perusteellisesti pyrkien antamaan perustason toimijoille mahdollisimman laajasti tietoa ja tukea sekä diagnostisten että hoidon suunnittelun kysymyksiin. Nuorisopsykiatrialla palveluiden kehittämisen tavoitteena on kehittää konsultaatiopalveluita ja lähetearviotoimintaa perustason lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden moniammatillisten lääkärivetoisten tiimien tueksi.

Kuopion yliopistollisen sairaalan nuorisopsykiatrialla on ollut käytössään nuorten perustason palveluiden kanssa yhdessä koottu kehityksellisten neuropsykiatristen häiriöiden hoitopolku vuosien ajan. Nuorisopsykiatrian neuropsykiatrisen tiimin henkilöstö tekee tiiviisti yhteistyötä lastenpsykiatrialla tekeillä olevan alueellisen lasten ja nuorten autismikirjon häiriön hoitopolun kokoamisessa. Lisäksi nuorisopsykiatrian henkilöstö on tehnyt yhteistyötä Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon hankkeen monialaisen Nepsy-tiimin kehittämisessä.

Nuorisopsykiatrialla järjestetään vuosittain koulutusta perustason toimijoille ja osassa koulutuksista teemoina ovat olleet nimenomaan neuropsykiatriset häiriöt, niiden diagnostiikka, hoito ja kuntoutus. KYS nuorisopsykiatrian ammattilaisia on myös ollut mukana kommentoimassa neuropsykiatristen häiriöiden Käypä hoito -

5330/00.01.00/2024

Nuorisopsykiatria

12.02.2025

suosituksia, osallistunut Käypä hoito -suositusten koulutuksiin ja tuonut osaamistaan Pohjois-Savon alueelle sekä erikoissairaanhoidon että konsultaatiotukena perustasolle.

Useimmiten asianmukaisilla arjen hallinnan ja koulun tukitoimilla voi olla merkittävä vaikutus neurokirjon oireisiin huolimatta siitä, täyttyvätkö diagnostiset kriteerit tai eivät. Lisäksi erityisesti nuoruusiässä yleiset psyykkiset oireet kuten masennus tai sosiaalisiin tilanteisiin liittyvä jännitys voivat näyttäytyä tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen haasteina sekä sosiaalisena vetäytymisenä, joiden ensisijainen hoito on psykososiaalinen hoito depression ensioireisiin ja ahdistuneisuushäiriöön. Joskus käy niin, että neuropsykiatrisen häiriön diagnostiikalta odotetaan turhan paljon ja nuoren tukeminen hänen kokemissaan ongelmissa arjessa unohtuu. Nuorten neuropsykiatristen häiriöiden epäilyjen yhteydessä olisikin erityisen tärkeää, että jo diagnostiikan alkuvaiheen kartoituksen aikana huomioidaan tukitoimien ensisijaisuus ja asianmukainen järjestäminen.

Kuopiossa 12.2.2025

Virve Kekkonen

ylilääkäri

Nuorisopsykiatria